nvao
nederlands - vlaamse accreditatieorganisatie

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

SAMENWERKINGSPROTOCOL INSPECTIE VAN HET ONDERWIJS & NVAO

Inleiding

In Nederland behoort het toezicht op het hoger onderwijs tot de taken van de Inspectie van het Onderwijs (inspectie). De inspectie houdt op het hoger onderwijs in Nederland toezicht op de naleving van de regelgeving en de financiële rechtmatigheid. De beoordeling van de onderwijskwaliteit en de kwaliteitszorg van opleidingen en instellingen behoort tot de taak van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). Deze situatie vergt goede samenwerking tussen de NVAO en de inspectie.

Dit samenwerkingsprotocol beschrijft de wijze waarop de inspectie en de NVAO samenwerken bij het uitvoeren van hun wettelijke taken zodat een logisch, effectief en samenhangend stelsel van extern toezicht op -, en kwaliteitsborging van, het hoger onderwijs wordt gerealiseerd.

Dit protocol vervangt het samenwerkingsprotocol uit 2007 en heeft een werkingsduur tot en met 2014. Dan zijn ook de resultaten beschikbaar van de evaluatie van de eerste twee jaren van het accreditatiestelsel. Eind 2013 bezien de NVAO en de inspectie of de samenwerkingsafspraken goed werken en of aanpassing van het protocol nodig is. De in dit protocol neergelegde samenwerkingsafspraken zijn uitsluitend van toepassing op de werkzaamheden die de NVAO verricht binnen de kaders van het Nederlandse stelsel van hoger onderwijs en gelden niet voor de werkzaamheden in het Vlaamse hoger onderwijs.

Uitgangspunten

Ter uitvoering van haar taken kan de inspectie in incidentele gevallen onderzoek verrichten op aanwijzing van de minister dan wel uit eigen beweging onder door de minister te stellen voorwaarden. Dit onderzoek kan mede de kwaliteit van het onderwijs omvatten, voor zover het niet de bevoegdheden van de NVAO betreft (WOT art. 12a en WHW). De NVAO voert periodiek onderzoek uit naar de kwaliteit van opleidingen en instellingen in het hoger onderwijs en kan op verzoek van de minister tevens tussentijds onderzoek doen naar de kwaliteit van opleidingen en de kwaliteitszorg van instellingen indien daar op grond van klachten of andere signalen aanleiding toe is (WHW, hoofdstuk 5a).

De inspectie kan de hier boven genoemde onderzoeken uitvoeren in situaties waarin wordt vermoed dat de bestaande 'checks and balances' in en rondom een instelling tekort schieten en dit een uitstraling kan hebben naar het stelselniveau. In dergelijke gevallen kan de inspectie in het kader van de zogenaamde brandweerfunctie of op basis van risicoanalyses specifiek onderzoek verrichten. De minister heeft de bevoegdheid om nadere voorwaarden te stellen aan het onderzoek dat de inspectie verricht. Het oordeel of al dan niet de basiskwaliteit van een opleiding in het geding is, is aan de NVAO evenals het oordeel over de effectiviteit van de kwaliteitsborging van een instelling. Het oordeel over de naleving van wet- en regelgeving is aan de inspectie. Onderzoek door de NVAO en de inspectie is daarmee complementair; doublures of stapeling van toezicht worden door de toepassing van dit protocol voorkomen.

Het hierboven beschreven model vergt goede samenwerking tussen de NVAO en de inspectie. Als de inspectie bij een onderzoek zaken aantreft die betrekking hebben op de vereisten voor accreditatie, toets nieuwe opleiding of instellingstoets kwaliteitszorg (zoals gedefinieerd in het accreditatiekader) informeert zij de NVAO, die dan vervolgens besluit of aanvullend onderzoek nodig is. Andersom, als de NVAO zaken aantreft die behoren tot de taak van de inspectie informeert zij de inspectie die dit onderdeel verder afwikkelt. De NVAO en de inspectie zijn bij hun onderzoeken zelf verantwoordelijk voor uitvoering en rapportages, maar stemmen deze wel onderling af.

Leidende principes

De inspectie en de NVAO hanteren de volgende principes bij hun samenwerking:

1. De externe kwaliteitsborging van onderwijs, het toezicht op naleving van wet- en regelgeving en het toezicht op financiële deugdelijkheid bij instellingen worden complementair uitgevoerd;
2. Het accreditatiestelsel is leidend bij het externe toezicht op de kwaliteit van opleidingen en de kwaliteitszorg in het hoger onderwijs; [1]
3. Instellingen ervaren geen dubbele of overlappende toezichtlast;
4. Het toezicht wordt proportioneel uitgevoerd, licht waar het kan, zwaar waar dat nodig is;
5. Het toezicht van de inspectie en de accreditatie door de NVAO is niet alleen gericht op beoordeling, maar levert ook een stimulans tot verbetering.

Samenwerkingsafspraken

Op grond van de nieuwe regelgeving en de hierboven beschreven uitgangspunten en leidende principes komen inspectie en NVAO tot de volgende samenwerkingsafspraken:

Algemeen

1. De inspectie en de NVAO plegen regelmatig (in de regel tweemaandelijks) overleg over de uitvoering van de genoemde verantwoordelijkheden en de wijze waarop samenwerking plaatsvindt;
2. De inspectie en de NVAO verschaffen elkaar de nodige informatie voor een goede samenwerking;
3. Over de wederzijdse informatievoorziening worden in het regelmatige overleg nadere afspraken gemaakt, zodat deze naar inhoud en vorm aansluit bij de wederzijdse behoeften en bij een goede werking van het accreditatiestelsel en het inspectietoezicht;
4. De inspectie en de NVAO informeren elkaar over voor de onderlinge samenwerking relevante signalen ten aanzien van onderwijskwaliteit en/of de toepassing van wet- en regelgeving die zij krijgen bij de uitvoering van hun werkzaamheden;
5. Onderzoek naar de kwaliteit van opleidingen en kwaliteitszorg van instellingen is voorbehouden aan de NVAO;
6. De inspectie en de NVAO maken in voorkomende gevallen met elkaar afspraken over de verslaglegging van onderzoeken, zie hierna. Dit betreft de communicatie met de betreffende instelling(en), het moment van oplevering van eindrapporten en de externe communicatie;
7. Vóór openbaarmaking van de vastgestelde rapporten communiceren inspectie en NVAO niet extern over onderzoeken en vragen de betreffende instellingen dat ook niet te doen.

Risicogericht toezicht

1. Het door de inspectie te ontwikkelen risicogerichte 'toezichtkader instellingen hoger onderwijs', overlapt niet met de relevante beoordelingskaders van de NVAO, dit met het oog op eenduidigheid en zo min mogelijk administratieve lasten voor de instellingen;
2. De inspectie stelt een klankbordgroep samen waarvoor deskundigen vanuit de koepelorganisaties, de NVAO en het ministerie van OCW worden uitgenodigd om zo te komen tot keuzes voor -, en operationalisering van de indicatoren die de inspectie gebruikt bij de risicoanalyses;
3. Instellingen die beschikken over een ongeclausuleerd positieve instellingstoets kwaliteitszorg krijgen niet te maken met inspectieonderzoek op basis van risicoanalyses tenzij er sprake is van zeer ernstige risico's die het bestuur niet blijkt te beheersen. Een positieve instellingstoets kwaliteitszorg geeft immers het vertrouwen dat een instelling bij eventuele kwaliteitsgebreken zelf in staat is de problemen tijdig te herkennen en op te lossen;
4. In het geval dat een instelling geen instellingstoets heeft aangevraagd, leiden oordelen van tenminste 'voldoende' op het onderdeel 'kwaliteitszorg' bij opleidingen die de uitgebreide opleidingsbeoordeling hebben doorlopen daar ook niet tot inspectieonderzoek op basis van risicoanalyses. Dit, eveneens tenzij er sprake is van zeer ernstige risico's die het bestuur niet blijkt te beheersen.

---

[1] Het toezicht op het hoger onderwijs omvat ook toezicht op de kwaliteit van het stelsel, daaronder ook begrepen het accreditatiestelsel. Dit protocol heeft geen betrekking op dit deel van het toezicht

Opleidingskwaliteit

1. Als de NVAO tussen twee accreditatiemomenten signalen ontvangt die er op wijzen dat een opleiding niet meer aan de eisen van de basiskwaliteit zou voldoen, kan zij, indien nodig op verzoek van de minister, op grond van deze signalen een nader onderzoek starten. De NVAO kan vervolgens in een dergelijke situatie de minister of staatssecretaris van OCW adviseren de procedure tot intrekking accreditatie te starten;
2. Als de inspectie bij haar onderzoek in het kader van de brandweerfunctie of het risicogericht toezicht tot de conclusie komt dat onderzoek nodig is naar elementen die onder de verantwoordelijkheid en taken van de NVAO vallen, kan zij de NVAO verzoeken tot een dergelijk onderzoek;
3. Als de NVAO hiertoe geïnformeerd door de inspectie, of in opdracht van de minister van OCW een tussentijds onderzoek start, overleggen de inspectie en de NVAO binnen zo kort mogelijke termijn over de onderzoeksvraag, de uitvoering van het onderzoek en de informatie-uitwisseling gedurende het onderzoek;
4. Bij de uitvoering van het onderzoek hanteert de NVAO de werkwijze en normen zoals vastgelegd in de 'beoordelingskaders voor het hoger onderwijs'. De inspectie verricht haar onderzoek binnen de nadere voorwaarden van de minister en hanteert daarbij de werkwijze en normen vastgelegd in het 'toezichtkader instellingen hoger onderwijs';
5. De hierboven beschreven situaties worden onderscheiden van een reguliere accreditatie. De uitkomst van het onderzoek is wel relevante informatie in het reguliere accreditatietraject;
6. Indien de NVAO onderzoek doet overlegt ze het definitieve eindrapport van het onderzoek, met een bestuurlijke reactie, aan de minister van OCW en/of EL&I. Tegelijkertijd ontvangt de Inspectie een afschrift. Openbaarmaking van dit rapport is aan het ministerie van OCW en/of EL&I;
7. In het geval dat de inspectie onderzoek verricht, zendt de inspectie haar rapport gelijktijdig aan de instelling(en) met een afschrift aan de NVAO. Conform de WOT maakt de inspectie in de vijfde week na vaststelling haar rapport openbaar;
8. Indien zowel de inspectie als de NVAO onderzoek doet, stemmen beide organisaties de rapportages en planning met elkaar af.

Slotbepaling

In de gevallen waarin het samenwerkingsprotocol niet of onvoldoende voorziet, maken de NVAO en de inspectie concrete situatiegebonden afspraken, waarbij de uitgangspunten en leidende principes gehanteerd uit dit protocol het uitgangspunt vormen.

Den Haag, 29 oktober 2012

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
de voorzitter,
namens deze,

drs. R.P. Zevenbergen,
bestuurslid

De Meern, 29 oktober 2012

Inspectie van het Onderwijs
de inspecteur-generaal van het Onderwijs,
namens deze,

drs. H.G.J. Steur
hoofdinspecteur